

Hekimbaşılar, s. 94-99; Z. Aydın Bedizel, "Ebulfeyz Mustafa Efendi ve Ünlü Eseri Risâle-i Feyziye'ye Ait Yeni Bilgiler", *III. Türk Eczacılık Tarihi Toplantısı*, Eskişehir, 1996 (yayınlanmamıştır); Ali Haydar Bayat, "Tıp Tarihimizde Hekimbaşı Hayatizadeler", *Tıp Tarihi Araştırmaları*, VI, İstanbul 1997, s. 111-113.

239. RIZKULLAH AL-DAVĀYĪHĪ (1151/1738)

Papaz, mütercim. Polonyalı tabib Landros Vivafni'nin Latince kitabını Muḥtaşar fi't-Ṭıbb (A, مختصر في الطب) adıyla 1151/1738 yılında Arapça'ya tercüme etmiştir. Daha sonra, Haleb'te ikamet eden Genç diye maruf Osmanlı Devleti vezirlerinden Muştafa b. 'Alī bu kitabı *Ṭalāi' al-Ṭıbb al-Ḥadīṣ* adıyla ihtisar etmiştir. Kitabın aslı yeni tıbbın öncülerinin eserlerinden hülasadır. Eserin aslı dört kısım üzere tertib edilmiştir.

Nüshası:

*Mathaf al-Iraki, nr. 1760: 196 sayfa, 21,5x15 cm, 20 str. Sondan bir kaç yaprak eksik. İstinsahı Anton b. Ya'küb tarafından Haleb'de 1021/1612'de. G. 'Avvād, *al-Maḥtūṭāt al-'Arabiyya fī Maktaba al-Maḥaf al-'Irāqī*, s. 25.

240. MUḤAMMED B. 'İSĀ B. MAḤMŪD B. KİNĀN (ölm. 1153/1740)

Muḥammed b. 'İsā b. Maḥmūd b. Muḥammed b. Kinān al-Ḥanbalī al-Şāliḥī al-Dimaşķī. 1074/1663 yılında Dimaşķ'ta doğdu. Babası Ḥalāl al-Mavşilī, İbrāhīm b. Ḥasan al-Gurānī gibi alimlerden dersler aldı. Babasının ölümü üzerine Halvetī şeyhi oldu. Tarih, ahlak, edebiyat, hayvanlar, bitkiler üzerinde çok sayıda eser yazdı. 1153/1740 tarihinde Dimaşķ'ta öldü (Muradī, IV, 85-86). Kitāb al-Bayṭara (A, كتاب البيطرة) adlı bir eser yazmıştır.

Başı:

الباب الاول في اصل خلقها و اشتقاق اسمها...

Nüshası:

*Berlin, Lbg. 857: 28 yaprak, 31x20,2(24x14) cm. Ahlwardt, V, 471, nr. 6184.

Bibliyografya: al-Murādī, IV, 85-86; *HA*, II, 325; Corci Zaydan, III, 303; *GAL*, II, 299-300, *S*, II, 410-411; Kaḥḥāla, XI, 108; Zirikli, VI, 323.

(040072) 241. DAMAD-ZĀDE, ABU'L-ḤAYR AḤMED (ölm. 1154/1742)

Damad-zāde, Abu'l-Ḥayr Aḥmed b. Muştafā Rāsiḥ Efendi. Müderris olup Şaban 1118/Kasım 1706'de İstanbul kadısı oldu. 1119/1707'de ayrıldı. 1122/1710'da Anadolu kazaskeri oldu. 1123/1711'te ayrıldı. 1128/1716, 1131/1719 ve 1137/1724 senelerinde üç defa Rumeli kazaskeri, 27 Şaban 1144/25 Şubat 1732'de şeyhülislam oldu. 12 Cemaziyelevvel 1146/22 Ekim 1733'te azl edildi. Zilhicce 1154/Şubat 1742'de öldü.

Donatzaade Ahmed Efendi

Nüshaları:

*Nuri Arlasez, nr. 82: talikle 20 yaprak, 14,3x21,3(7x15,5) cm, 15 str. Ferağ kaydı: كتبه الفقير الحقير اليه سبحانه و تعالى مصطفى المعروف بكتخداي دفتر اياتت روم ايلي جامع هذا الكتاب...سنه خمس و ستين و مائة و الف بهجرة

*Ali Emiri, Tarih, nr. 923: rika ile 43 yaprak, 13,5x20,1(7,4x15) cm, 12 str. İstinsahı H. 1183'te.

Bibliyografya: *Macallat al-Nisāb*, 209^{a-b}; Rıfki Melul Meriç, *Adsız Risāle, Risāle-i Mimāriye, Tuhfetü'l-Mimārīn ve Tezkiretü'l-Ebniye*, Ankara, 1939, 2. baskı, 1969; Afet İnan, *Mimar Koca Sinan*, Ankara 1968; R. Şeşen, "Mimar Sinan Hakkındaki Kaynaklar", *II. Uluslararası Türk ve İslam Bilim ve Teknoloji Tarihi Kongresi 28 Nisan-2 Mayıs 1988, Bildiriler*, s. 1-12; Abdullah Topaloğlu, Kasım Çelik, M. Zeki Ören, *Mimar Sinan ve Yapılarıyla İlgili Eserler Bibliyografyası*, Ankara, 1988; Subhi Saatçi (nşr) *Mimar Sinan ve Tezkiretü'l-Bünyan*, İstanbul 1989, s. 29-33; *Yapıtları ve Yaşamlarıyla Osmanlılar Ansiklopedisi*, II, 323; *TDEA*, II, 207; Hayati Develi, *Sâf Mustafa Çelebi Yapılar Kitabı Tezkiretü'l-Bünyan ve Tezkiretü'l-Ebniye (Mimar Sinan'ın Anıları)*, İstanbul 2003.

102. AĖMED ABU'L-ĖAYR (ölm. 1154/1742)

Damad-zāde Abu'l-Ėayr AĖmed Efendi, Mustafa Rāsih Efendi'nin oğlu olup Şaban 1118/Kasım 1706'da İstanbul kadısı, 1122/1710'da Anadolu kazaskaeri, 1146/1733 yılında şeyhülislam oldu. Zilhicce 1154/Şubat 1742 tarihinde İstanbul'da öldü. Soyundan değerli kişiler yetişmiştir. Bu zat, İranlı tabiblerden Yusüfî al-Ėorāsānî (ölm. 946/1540'dan sonra)'nın *Risāle-i Ėüb-i Ėinî* adlı eserini (Storey, II, 241; *İslāmî Tıp Yazmaları KataloĖu*, s. 395) *Risāle-i Ėay* (T, رسالهء چاي) adıyla tercüme etmiştir. Risalede çayın insan sağlığına faydaları anlatılır.

Başı:

الحمد لله الذي خلق الارض و زينها بالنبات النافعه لينتفع اهلها...

Nüshaları:

*Milli Kütüphane, TY, nr. 3640: nesihle 11 yaprak, 12,5x19,5(5,5x10,5) cm. İstinsahı müellif tarafından H. 1143'te.

*Cerrahpaşa Tıp Tarihi, nr. 315/1: talikle yap. 1^b-10^b, 11,7x20,7(7x15,5) cm, 21 str. *İslami Tıp Yazmaları KataloĖu*, s. 395; Storey, I-III, 241.

Baskıları:

İstanbul, 1272/1856, 20x13 cm, 15 sayfa. taşbaskı. *MÇOB*, s. 76; İÜ KIE.1946/4.

İstanbul, 1273. Özege, IV, 1471; *MÇOB*, s. 436; *TÜBATOK/AĖTE*, II, 169.

İstanbul, 1274/1858, 19x13 cm, 15 sayfa. *MÇOB*, s. 76; Millet, Ali Emiri, TIB.86/81.

Bulak Bulak Matbaası, 1300/1883, 18x12 cm, 12 sayfa. Özege, I, 226; *MÇOB*, s. 76.

Bibliyografya: SO, I, 168; Milli Kütüphane nüshasının sonunda terceme-i hāli var, Storey, II, 241; *İslāmî Tıp Yazmaları KataloĖu*, s. 395.

علي رضا قره بلوط , معجم المخطوطات الموجودة في مكتبات
استانبول و أناطولي, الجزء الأول, [y.y.,t.y.] , İSAM 141806

s. 260

08 NİSAN 2006

060072

0754 - أحمد أفندي أبو الخير الرومي الإستانبولي

العثماني المعروف بداماد زاده المتوفى 1741/1154

من تصانيفه :

1 - ترجمة رسالة الشاى - في الزراعة (ت)

أسعد أفندي رقم 5/2258 ورقة 24-26 ؛ حاجي

محمود رقم 2/5574 ورقة 15-21 ؛ حميديه رقم

15/1041 ورقة 189-190؛ طبع في بولاق 1300 ؛